

Notat om udflytning af uddannelser fra erhvervsakademierne i de store byer

Et bredt flertal i Folketinget har indgået en den politiske aftale *Flere og bedre uddannelsesmuligheder i hele Danmark*. Aftalen betyder, at Erhvervsakademi Aarhus, Cph-business og KEA Københavns Erhvervsakademi skal reducere optaget på deres uddannelser i henholdsvis Aarhus og København med op til 10 % frem mod 2030. Dette skal ske gennem udflytning af uddannelsespladser til mindre byer, og her er det vigtigt at holde sig for øje, at erhvervsakademierne allerede udbyder uddannelser i 25 byer i alt og dermed sammen med UCN, UCL og VIA dækker landet godt med erhvervsrettede erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser.

Næsten samtidigt blev der indgået en bred politisk aftale om at reducere udgifterne til SU til EU-borgere. Med den aftale blev næsten alle internationale uddannelser på erhvervsakademierne nedlagt med virkning fra sommeroptaget 2022.

Sektorerne set i sammenhæng

Den nuværende udbudsstruktur udgør en meget delikat balance. Den tætte uddannelsesdækning betyder, at etablering af et nyt udbud meget ofte vil få direkte indflydelse på levedygtigheden af eksisterende udbud og de faglige miljøer i tilknytning til disse.

Der er i udgangspunktet ulige vilkår for udmøntningen af aftalen i de forskellige sektorer. Dels skal erhvervsakademierne reducere optaget betragteligt, fordi de engelsksprogede uddannelser samtidigt nedlægges, dels har de modsat universiteterne hver for sig et begrænset udbudsområde. De egentlige muligheder for udflytning af erhvervsakademiernes uddannelser er dermed mere begrænsede.

Når man ser på sektorerne for videregående uddannelse på tværs, er det derfor vigtigt, at de udflyttede uddannelser enten opfylder et udækket behov i et område eller supplerer det eksisterende udbud. Det vil således være en fordel, hvis universiteterne udflytter kandidatuddannelser, som kan tilbyde professionsbachelorer videreuddannelse

11. januar 2022

Danske
Erhvervsakademier
Nansensgade 19
1366 København K
www.dkea.dk

Sagsbehandler
Jo Kjærsgaard
Chefkonsulent
Telefon: 51859560
E-post:
jkpe@dkea.dk

og derigennem skabe bedre sammenhæng og fleksibilitet i uddannelsessystemet. I stedet for at institutionerne konkurrerer om de samme studerende i områder, hvor der allerede er ledige studiepladser, kan man gøre det mere attraktivt at studere på de videregående erhvervsrettede uddannelser blandt andet ved at sikre bedre videreuddannelsesmuligheder på universiteterne.

Hvis Syddansk Universitet eller IT-Universitet udbyder flere tusinde bachelorstudiepladser i Vejle, vil det få stor betydning for øvrige it-uddannelser i en meget stor radius fra Vejle, og det kan dermed få store konsekvenser for optaget på erhvervsakademierne og de korte, erhvervsrettede uddannelser, der også er brug for. På samme måde kan nye tekniske uddannelser på andre institutioner presse erhvervsakademiernes små tekniske udbud i de mindre byer.

Det er uklart, hvordan sektorplanerne vil blive behandlet administrativt i ministeriet og efterfølgende i den politiske proces. Danske Erhvervsakademier vil derfor gerne opfordre kraftigt til, at der ses på sammenhænge og konsekvenser på tværs af hele den videregående uddannelsessektor.

Det eksisterende system med godkendelse af nye udbud (RUVU) og uddannelsesfilialer (UFM) sikrer, at der hele tiden er mulighed for på veldokumenteret vis at sikre og tilpasse udbuddet for studerende og aftagere og samtidigt sikre balancen til økosystemet af eksisterende, typisk mindre og mere sårbare udbud. Dette system er velfungerende og beslutning om oprettelse af ny uddannelsesudbud i forlængelse af den politiske aftale bør ske inden for dette system.

Sektorens udviklingskraft og forsyning til erhvervslivet

Erhvervsakademierne har i kraft af den ovennævnte brede geografiske dækning en række mindre udbudssteder. Det er derfor vigtigt og nødvendigt at stå sammen som sektor, så institutionerne kan løfte hinanden. Det sker blandt andet gennem samarbejde i udvalg og netværk. Når de tre største erhvervsakademier bliver stækket betydeligt, vil det få betydning for deres bidrag til sektorens samlede udviklingskraft og i sidste ende virksomhederne. En institution kan således ikke forsvare at bruge ressourcer på at udvikle nye uddannelser, som den ikke selv kan være sikker på at kunne udbyde.

Loftet over optaget i de store byer betyder derudover, at det bliver svært for de tre institutioner at oprette nye, relevante udbud, da det fremover vil kræve, at der nedlægges tilsvarende antal studiepladser på andre uddannelser. I 2021 har både KEA Københavns Erhvervsakademi og Erhvervsakademi Aarhus fået godkendt nye uddannelser og udbud som følge af en efterspørgsel fra erhvervslivet. Det bliver langt sværere fremover, og i praksis betyder det, at erhvervsakademierne i de store byer nu er underlagt tre typer af dimensionering – en geografisk dimensionering, en ledighedsbaseret og en uddannelsesspecifik dimensionering.

Institutionsplanerne

De to aftaler tilsammen medfører et meget stort indgreb for de tre storbyakademiernes optag. Det er derfor glædeligt, at det fremgår af den politiske aftale om udflytning af uddannelser, at de to aftaler til sammen maksimalt må medføre 20 % reduktion i optaget.

Nedgangen i optaget kan desværre medføre, at der kommer til at mangle arbejdskraft i København og Aarhus. Erhvervsakademiernes uddanner til det private erhvervsliv, hvor mange brancher er i voldsom vækst og har svært ved at følge med, for eksempel byggebranchen og it-branchen. Det er erhvervsakademiernes håb, at optagsreduktionerne i storbyerne modsvares af optagsstigninger i de øvrige byer. Ellers vil resultatet af udflytningerne blive færre nyuddannede og en systematisk underforsyning af hele arbejdsmarkedet.

De københavnske erhvervsakademier prøver derfor at oprette studiepladser andre steder for at imødekomme behovet for arbejdskraft, men det er en væsentlig bekymring, om de unge i tilstrækkelig grad vil

søge de nye studiepladser dels i lyset af demografien dels i lyset af, at mange uddannelsesinstitutioner konkurrerer om de samme unge.

De københavnske erhvervsakademier afsøger mulighederne for at udbyde uddannelser i Hillerød og kan opnå tilskud til det, men for eksempel kan Københavns Erhvervsakademi ikke modtage etableringstilskud til relevante uddannelser på Vestegnen, hvor der vurderes at være et større behov og et ansøgningsgrundlag.

I Aarhus er der primært kun mulighed for udflytning til andre erhvervsakademiers dækningsområde, hvilket stiller Erhvervsakademi Aarhus væsentligt ringere end alle andre videregående uddannelsesinstitutioner, der har mulighed for at udflytte inden for et afgrænset geografisk område eller i hele landet som universiteterne.

Blandt de politisk foreslåede nye udbud var der kun et, der skulle udbydes af et erhvervsakademi. Dertil kommer et par udbud, der kunne komme på sigt. Det skyldes ganske givet, at erhvervsakademierne som nævnt allerede har udbud over det meste af landet. De pågældende erhvervsakademier er allerede i gang med at forberede ansøgninger og etablering af nye udbud. Det gælder produktionsteknolog i Skjern, datamatiker i Tønder og på sigt en teknisk uddannelse i Nykøbing F. Det virker imidlertid ikke rimeligt, at lige netop disse udbud ikke kan være sikre på få økonomisk støtte.

Udflytningen af uddannelser skal ske frem mod 2030, men størstedelen af midlerne til etablering af nye udbud er allerede fordelt, og de restende fordeles af aftalepartierne inden sommeren 2022. Det betyder også, at der for erhvervsakademierne ikke er finansiering af langsigtede planer eller uventede muligheder, der opstår som følge af det politiske ønske om et ændret uddannelseslandskab.

Afsluttende skal vi anbefale, at den tværgående og koordinerende rolle tages meget alvorligt af både myndigheder og politikere. Vi skal samtidigt opfordre til en ensartet behandling af de sektorerne for videregående uddannelse, således at ingen stilles ringere end andre i forhold til krav om udflytning eller optagsreduktion og i forhold til, at ingen skal få dårligere vilkår på grund af andres udflytningsplaner. Erhvervsakademisektoren har sikret denne balance internt med sine indspil til sektorplan.

Med venlig hilsen

Niels Egelund
Formand for rektorkollegiet